

รูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี

The Integrated Model of Community Tourism Management of Local Administrative Organizations in Phetchaburi

ดารัน พรหมณ์แก้ว* และ ครุณี ทิพย์ปลุก

Daran Pramkaew* and Darunee Thippluk

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
76000

Public Administration, Faculty of Humanities and Social Science Phetchaburi: Rajabhat University Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: kukkik51@hotmail.com

Received: 12 June 2019, **Revised:** 1 July 2019, **Accepted:** 28 August 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการของประชาชนต่อการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี 2) ศึกษาการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี และ 3) พัฒนารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรีในการศึกษารั้วนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในแต่ละชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอของจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 21,782 คน ด้วยแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 24 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร บุคลากร และผู้ประกอบการ และการสนทนากลุ่มจากผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว จำนวน 16 คน ซึ่งผลการวิจัยได้ค้นพบ รูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี คือ การบูรณาการร่วมกันแบบภาคีเครือข่าย

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารแบบบูรณาการ การท่องเที่ยวชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research was to study the integrated management model of community tourism of local administrative organizations in Phetchaburi province. The purposes of this study were to 1) to study the needs of people in integrated tourism management in communities in Phetchaburi 2) to study the integrated management model of community tourism of local administrative organizations in Phetchaburi, and 3) to develop an integrated management model for community tourism that is appropriate for local administrative organizations in Phetchaburi. This research used a mixed methodology research between quantitative and qualitative research. In terms of quantity, the questionnaire was used as a tool to collect data from the sample group of 2,309 people living in area around tourist attraction in Phetchaburi Province. For qualitative methodology, the in-depth interviews with 24 specific informants consisting of personnel of Local government organization, councilors, and business owners and group discussions from 16 people who involved with the tourism management in Local government organization were used in analysing the data. The results were found that an integrated model of community tourism management that was suitable for local government organizations in Phetchaburi was the integration of network partners.

Keywords : Integrated management Model, Community Tourism, Local Administrative Organization

บทนำ

สถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยในเดือน มกราคม – ธันวาคม พ.ศ. 2562 มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติสะสมเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยจำนวน 39.79 ล้านคน มีรายได้จากการท่องเที่ยว 1.93 ล้านล้านบาท สำหรับจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาประเทศไทย 5 อันดับแรก ได้แก่ ประเทศจีน มาเลเซีย รัสเซีย อินเดีย และเกาหลีใต้ ตามลำดับ ในส่วนของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยจำนวน 17.56 ล้านคน-ครั้ง หดตัวร้อยละ 3.32 สร้างรายได้ 0.09 ล้านล้านบาท หดตัวร้อยละ 2.61 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา ในเดือนธันวาคมการท่องเที่ยวภายในประเทศหดตัวทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว ปัจจัยส่วนหนึ่งมาจากการที่คนไทยเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศในช่วงที่เงินบาทแข็งค่า โดยจังหวัดที่จำนวน นักท่องเที่ยวชาวไทยขยับตัว 3 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย ศรีสะเกษ และ ตาก ตามลำดับ [1]

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ททช.) ได้มอบหมายกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเร่งยกระดับการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อมุ่งสู่การเป็นการท่องเที่ยว 4.0 หรือ Tourism 4.0 โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยปรับเปลี่ยนกระบวนการดำเนินงานภายในและภายนอกกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี[2] เพื่อยกระดับการให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของประเทศและเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนของภาคการท่องเที่ยวไทยให้ก้าวไปสู่การเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวของทั้งระดับภูมิภาคและระดับโลก

จังหวัดเพชรบุรีถือเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและเป็นจังหวัดในกลุ่มพื้นที่หลักที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญ การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยกระจายรายได้สู่ชุมชน สังคม เป็นกลไกการพัฒนาไปสู่การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ทำให้เกิดค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง ขนส่ง ค่าที่พัก อาหาร ของที่ระลึก การนำเที่ยว เป็นต้น ดังนั้นจึงพบว่าแผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2561 - 2564 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา[3] ได้กำหนดเป็น ประเด็นยุทธศาสตร์การบริการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและการยกระดับการท่องเที่ยวทั้งนี้เนื่องมาจากเพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายของทั้งทรัพยากรธรรมชาติและได้แก่ ภูเขา น้ำตกและความสมบูรณ์ของ พันธุ์ปารวมถึงชายหาดที่มีชื่อเสียงมากมาย นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่

ทรงคุณค่าและ มีความโดดเด่นที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวทางด้านศิลปกรรมต่างๆ ไข่มุกมากมาย ซึ่งเหมาะสมแก่การท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่งด้วยเหตุนี้ จึงทำให้เพชรบุรีเป็นเมืองที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี แต่การท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรียังคงค่อนข้างกระจุกตัวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวหลัก เช่น หาดชะอำเป็นส่วนใหญ่ หากยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวแต่ทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้ยังขาดการดูแลและการจัดการที่เหมาะสม รวมทั้ง ยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักและโดยเฉพาอย่างยิ่งในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ยังคงมีศิลปกรรมแขนงต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และชื่นชมความสวยงามที่บรรพบุรุษได้สรรค์สร้างไว้สืบมา ตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ทั้งจากลวดลายปูนปั้นงานจำหลักไม้และจิตรกรรมฝาผนัง รวมถึงโบราณสถาน โบราณวัตถุและพระราชวังต่างๆ ซึ่งถือเป็นเส้นทางท่องเที่ยวอีกทางเลือกหนึ่ง

ในปัจจุบันการบริหารด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรีมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกับภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากขึ้น เพราะหลายส่วนตระหนักแล้วว่าประชาชนในแต่ละพื้นที่ย่อมเข้าใจแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ดีที่สุด การนำการบูรณาการและการหาแนวทางร่วมมือกันเพื่อทำงานเป็นองค์กรที่ใหญ่ขึ้นและเป็นการลดภาระของทางราชการในการเข้าไปกำกับดูแลท้องถิ่นอีกทางหนึ่งด้วยตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ระบุไว้ชัดเจนว่ารัฐจะต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องนำเอาแผนการกระจายอำนาจที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ดังนั้น เมื่อกฎหมายเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถทำกิจกรรมใดๆ นอกเขตพื้นที่ได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในการร่วมมือกันทำงานแบบบูรณาการที่รัฐบาลกำลังส่งเสริมอยู่ในปัจจุบันเพื่อประโยชน์สูงสุดแห่งมหาชนและประเทศชาติสืบไปส่งผลให้เกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในหลายๆ ด้าน โดยในแต่ละอำเภอของจังหวัดเพชรบุรีล้วนมีแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดการพัฒนาขึ้นจากการบริหารจัดการดังกล่าว ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาต่อให้เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนในประเภทต่างๆ ได้ เพียงแต่ยังไม่ได้มีการดำเนินการรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์แล้วสกัดออกมาเป็นรูปแบบที่สามารถจะเผยแพร่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำรูปแบบที่ได้มาดำเนินการเผยแพร่ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวต่อหน่วยงานที่ถูกต้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนต่อการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยเรื่องนี้ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ขอบเขตด้านประชากร ขอบเขตด้านพื้นที่ ขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตด้านระยะเวลา รายละเอียดมีดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชาชนในแต่ละชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอของจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 21,782 คน

กลุ่มตัวอย่างกำหนดเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยว 2) ผู้ประกอบการ/ภาคธุรกิจ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนของจังหวัดเพชรบุรี 3) ประชาชนในแต่ละชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอของจังหวัดเพชรบุรี ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 2,309 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้บริหาร 2) เจ้าหน้าที่ 3) ผู้ประกอบการ จำนวน 24 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ส่วนการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีผู้ให้ข้อมูล จำนวน 16 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่ กำหนดขอบเขตการศึกษาและพื้นที่หลักไว้ 8 แห่ง คือ 1) เขตอำเภอเมืองเพชรบุรี “ชุมชนคลองกระแซง” 2) เขตอำเภอเขาย้อย “ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำเขาย้อย” 3) เขตอำเภอหนองหญ้าปล้อง “บ่อน้ำพุร้อนหนองหญ้าปล้อง” 4) เขตอำเภอชะอำ “สะพานปู้ซึก” 5) เขตอำเภอท่ายาง “ทำเขื่อนน้ำข้ามภพ” 6) เขตอำเภอบ้านลาด “สวนตาลถุงดงอม” 7) เขตอำเภอบ้านแหลม “ธนาคารปูม้าแหลมผักเบี้ย” 8) อำเภอแก่งกระจาน “ชุมชนบ้านถ้ำเสือและธนาคารบ้านต้นไม้”

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา คือ 1) ศึกษาความต้องการของประชาชนต่อการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี 2) ศึกษารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี และ 3) พัฒนารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตด้านระยะเวลา ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการรวม 2 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2560 ถึงวันที่ 30 เดือน กันยายน พ.ศ. 2562

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในแต่ละชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอของจังหวัดเพชรบุรี

สำหรับจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างเพื่อเลือกประชาชนในแต่ละชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวที่จะไปสำรวจโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้การคำนวณตามสูตรการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Yamane, Taro [4] ความเชื่อมั่น 95% โดยปรากฏจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชาชนในแต่ละชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอของจังหวัดเพชรบุรี

ที่	อำเภอ	ประชากร(N)	กลุ่มตัวอย่าง(n)
1	เมือง	1,270	304
2	เขาย้อย	10,500	385
3	หนองหญ้าปล้อง	686	231
4	ชะอำ	2,187	364
5	ท่ายาง	5,449	373
6	บ้านลาด	665	222
7	บ้านแหลม	375	194
8	แก่งกระจาน	650	236
รวม		21,782	2,309

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Performance) จำแนกตามภาระหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ จำนวนทั้งสิ้น 24 คน เพื่อให้สามารถค้นหาข้อมูลเชิงลึกที่ถูกต้องแม่นยำเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย 3 กลุ่ม มีรายละเอียด ดังนี้ 1) ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 คน 2) เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 คน 3) ผู้ประกอบการในแต่ละชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอ จำนวน 8 คน จำนวน 24 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

การสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีผู้ให้ข้อมูล จำนวน 16 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือโดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความต้องการของประชาชนต่อการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก ตามตามทฤษฎีการสร้างเครื่องมือของ Likert ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ 1 คะแนน ความต้องการในระดับน้อยที่สุด 2 คะแนน มีความต้องการในระดับน้อย 3 คะแนน ความต้องการในระดับปานกลาง 4 คะแนน ความต้องการในระดับมาก และ 5 คะแนน ความต้องการในระดับมากที่สุด โดยมีข้อคำถามในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านการประชาสัมพันธ์

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด 1 ข้อ ให้ผู้ตอบได้เขียนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ สำหรับประเด็นในการสนทนากลุ่มจะมุ่งหารูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่โดยมุ่งเน้นไปที่การบริหารจัดการเชิงบูรณาการว่าควรมีลักษณะอย่างไรเพื่อสังเคราะห์ออกมาเป็นรูปแบบที่เหมาะสม

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณ มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
- 2) ศึกษาปัญหาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
- 3) ให้ความหมายและนิยามจากการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชน
- 4) เขียนข้อคำถามให้กลมกลืนกับเนื้อหาซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
- 5) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้แก่ 1) อาจารย์ ดร.นวิรัตน์ ประทุมตา ด้านเนื้อหา 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์ ด้านการท่องเที่ยว 3) นางสาวนิภาพร กฤษณะเสร์ณีด้านการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการ

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตรของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ [5] รวมถึงภาษาและสำนวนที่ใช้ในแบบสอบถามและนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปโดยผู้วิจัยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีคือ 1) +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ 2) 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ 3) -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้

ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงระหว่าง 0.67 - 1.00

- 6) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ใช้ในการวิจัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ใน การวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำค่าคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของพวงรัตน์ ทวีรัตน์ [5] ได้ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.995 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษารั้งนี้สามารถจำแนกประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ได้ดังนี้

1. แบบฟอร์มบันทึกคำสัมภาษณ์งานวิจัยสร้างขึ้นเพื่อบันทึกจำนวนของคำถามที่กำหนดไว้ล่วงหน้าโดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองทั้งหมดเพื่อเป็นประโยชน์ในการซักถามคำถามที่ต่อเนื่องเพื่อให้ได้ความลึกซึ้งและความละเอียดมากขึ้นอีกทั้งยังช่วยให้ซักถามได้ตรงประเด็นมากที่สุด ซึ่งแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ประกอบไปด้วยข้อคำถามในประเด็น ต่อไปนี้
 - 1) บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่
 - 2) รูปแบบการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นอย่างไร
 - 3) หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวมีหน่วยงานใดบ้าง และลักษณะของการสนับสนุนเป็นอย่างไร
 - 4) ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงาน หรือกับภายนอกหน่วยงานในด้านการท่องเที่ยว มีอะไรบ้าง เหตุใดจึงก่อเกิดปัญหา
 - 5) จุดแข็ง หรือโอกาสที่ทำให้การประสานงาน การทำงานร่วมกันในลักษณะบูรณาการมีอะไรบ้าง

6) รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่อุทยานจะเป็น หากมองในภาพของการ บูรณาการ ควรเป็นอย่างไร

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (focus group) ซึ่งประกอบไปด้วยประเด็นคำถามเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกันได้ ร่วมกันระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความยั่งยืน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยนำแบบสอบถามแจกให้แก่ประชาชนในแต่ละชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอของจังหวัดเพชรบุรี และรอรับคืนด้วยตนเองนำมาตรวจสอบความ สมบูรณ์ความถูกต้องของแบบสอบถามแต่ละชุดเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการที่หลากหลายทั้งการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการลงพื้นที่ภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มจากผู้ที่เกี่ยวข้องกัน โดยมีกระบวนการดังนี้

1) รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากวรรณกรรมต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ แหล่งท่องเที่ยวของแต่ละอำเภอในจังหวัดเพชรบุรี บทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว เพื่อกำหนดกรอบและแนวทางในการทำการวิจัย

2) ทำการสำรวจพื้นที่เบื้องต้น และทำการสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องเบื้องต้น เพื่อกำหนดแนวทางในการทำการวิจัย และออกแบบเครื่องมือในการทำการวิจัย

3) จัดทำเครื่องมือการวิจัยเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม นำเครื่องมือตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน จากนั้นก็นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม จนได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

4) ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อลงพื้นที่ทำการวิจัย

5) ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่กำหนดไว้ข้างต้นด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม

6) นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมทั้งจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) โดยการแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนในแต่ละระดับตามแนวคิดบุญชม ศรีสะอาด [6] ดังนี้ คะแนนเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจจากมากไปน้อย คือ 4.51 - 5.00 มากที่สุด 3.51 - 4.50 มาก 2.51 - 3.50 ปานกลาง 1.51 - 2.50 น้อย 1.00 - 1.50 น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ดำเนินการภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นไปอย่างมีระบบและครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยแบ่งหัวข้อที่ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

- 1) รูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี
 - 2) รูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
- สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความต้องการของประชาชนต่อการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี ในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านสิ่งแวดล้อม และ 3) ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ระดับความต้องการของประชาชนต่อการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุด ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการและด้านการประชาสัมพันธ์ ระดับความต้องการของประชาชนต่อการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนในอำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่สูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการและด้านการประชาสัมพันธ์ และรองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ระดับความต้องการของประชาชนต่อการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนในอำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่สูงสุด ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ ระดับความต้องการของประชาชนต่อการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุด ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ ระดับความต้องการของประชาชนต่อการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุด ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ ระดับความต้องการของประชาชนต่อการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุด ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการประชาสัมพันธ์ ระดับความต้องการของประชาชนต่อการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุด ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการประชาสัมพันธ์ ระดับความต้องการของประชาชนต่อการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนในอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุด ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการ

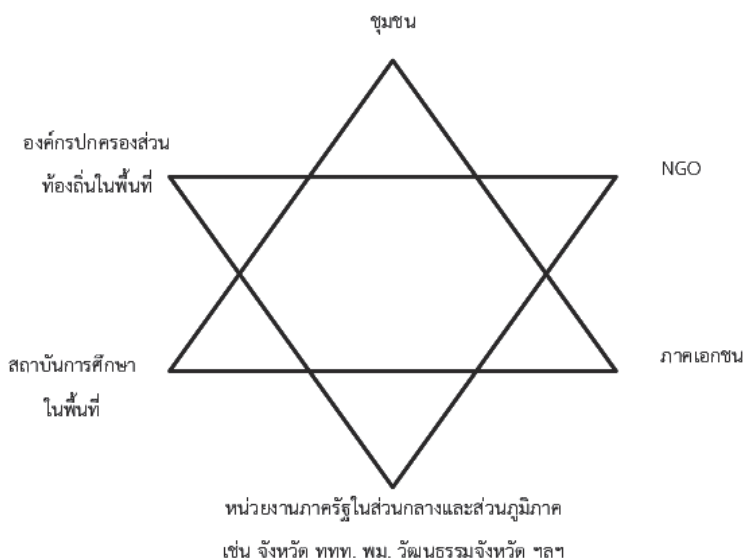
2. ผลการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรีพบว่า รูปแบบการบริหารด้านการท่องเที่ยวของแต่ละอำเภอมีความแตกต่างกัน และบทบาท

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ก็แตกต่างกันถึงแม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวตามกฎหมาย ทว่าการดำเนินการที่แสดงออกมานั้นขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ ความเข้มแข็งของชุมชน หากชุมชนมีความเข้มแข็งทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะคอบเป็นผู้ประสานความร่วมมือและคอบเป็นผู้เลี้ยงให้ชุมชนดำเนินการบริหารจัดการด้วยตนเอง เช่น ธนาคารปูม้าในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ย, ทำนน้ำข้ามภาพในเขตเทศบาลท่ายาง, ชุมชนคลองกระแซงในเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี, สวนตาลลุงนอมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำรงค์, โฮมสเตย์เชิงอนุรักษ์บ้านถ้ำเสือในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง, นำฟูร้อนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยางน้ำกลัดเหนือ แต่หากชุมชนใดยังไม่สามารถบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเองทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำในเขตเทศบาลอำเภอเขาชัย

3. ผลการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี นั้นควรอยู่ในรูปแบบของภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว ที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่กระบวนการวางแผน การดำเนินการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการประเมินผล เพื่อให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอของจังหวัดเพชรบุรีเกิดความยั่งยืน

การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวของทั้ง 8 อำเภอจะเห็นได้ว่าเป็นไปในลักษณะของการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันทั้งในส่วนของชุมชน หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ รวมไปถึงภาคเอกชน ซึ่งการทำงานในรูปแบบของการบูรณาการนี้มักก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการทั้งในส่วนของสร้าง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม เนื่องจากมีหน่วยงานที่มีศักยภาพในแต่ละด้านเข้ามาร่วมในกระบวนการ ทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ต่อเนื่อง และยั่งยืน ทว่าบางครั้งอาจเกิดปัญหาเนื่องจากปัจจัยด้านระยะเวลาในการดำเนินการเนื่องจากการจัดทำโครงการต่างๆ ของภาครัฐมักมีหลายขั้นตอนส่งผลให้การดำเนินการล่าช้า อีกทั้งเมื่อต้องมีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากแต่ละฝ่ายแต่ละหน่วยงานยิ่งส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการนั้นๆ เป็นต้น

ดังนั้นรูปแบบการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ควรจะเป็นนั้นควรอยู่ในรูปแบบของภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว ดังแผนภาพ

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวตามกฎหมาย ทว่าบทบาทของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแสดงออกมานั้นขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละพื้นที่ อาทิ ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำในเขตอำเภอเขาชัย้อย อยู่ภายใต้การดูแลของเทศบาลตำบลเขาชัย้อย ดังนั้นจึงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนา เป็นตัวคอยประสานความร่วมมือให้หน่วยงานอื่นๆ รวมไปถึงชุมชนให้เข้ามาให้การสนับสนุนและส่งเสริม แตกต่างจากชุมชนคลองกระแซงในเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวนั้นมีชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก ส่วนเทศบาลเป็นหน่วยงานที่คอยสนับสนุนในส่วนของการปรับปรุงภูมิทัศน์ การสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้เอื้อต่อการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เป็นต้น จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่ารูปแบบในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของทั้งสองพื้นที่ถึงแม้จะยึดกฎหมายเดียวกัน แต่บทบาทที่แสดงออกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละที่ที่แตกต่างกันแล้วแต่ศักยภาพของพื้นที่ ความเข้มแข็งของชุมชน

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละอำเภอนั้นมีหน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการหรือสนับสนุนที่หลากหลาย ทั้งในส่วนของงบประมาณ บุคลากร สถานที่ และอื่นๆ อาทิ ธนาคารปูม้า แพลตฟอร์มในเขตองค์การบริหารตำบลแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม โดยแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวมีชุมชนเป็นผู้ก่อตั้งและขับเคลื่อนหลักด้วยการมองถึงความต้องการของคนในชุมชนเป็นหลัก โดยในระหว่างการก่อตั้งทางองค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ยก็ให้การสนับสนุน จากนั้นชุมชนก็มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานของกลุ่มและได้เชิญนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ยขึ้นมาเป็นที่ปรึกษาในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว การปรับปรุงทัศน การรักษาสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ ทางคณะกรรมการซึ่งล้วนเป็นคนในชุมชนจะเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมาก็ได้มีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาสนับสนุนทั้งหน่วยงานภาครัฐ เช่น ธนาคารออมสินเข้ามาสนับสนุนในส่วนงบประมาณในการสร้างอาคารและจัดหาถังปูม้าเพื่อใช้ในกิจกรรมการปล่อยปูม้าลงสู่ท้องทะเล ได้รับงบประมาณจากจังหวัดเพชรบุรีในการจัดสร้างปูม้าสัญลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประมงจังหวัดเพชรบุรี สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในส่วนของภาคเอกชนก็ได้รับการสนับสนุนจากหอการค้าจังหวัดเพชรบุรีสนับสนุนเงินเพื่อสร้างห้องน้ำ บริษัทไทยเบฟเวอเรจ จำกัด จัดทำโครงการเพื่อเพิ่มจำนวนถังปูม้า เป็นต้น

การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวในลักษณะของการบูรณาการร่วมกัน มักก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการทั้งในส่วนของการสร้าง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม เนื่องจากมีหน่วยงานที่มีศักยภาพในแต่ละด้านเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ ทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่เป็นไปด้วยความเรียบร้อยต่อเนื่อง และยั่งยืน ทว่าบางครั้งอาจเกิดปัญหาเนื่องจากปัจจัยด้านระยะเวลาในการดำเนินการเนื่องจากการจัดทำโครงการต่างๆ ของภาครัฐมักมีหลายขั้นตอนส่งผลให้การดำเนินการล่าช้า อีกทั้งเมื่อต้องมีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากแต่ละฝ่ายแต่ละหน่วยงานยิ่งส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการนั้นๆ เป็นต้น

ดังนั้นรูปแบบการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ควรจะเป็นนั้นควรอยู่ในรูปแบบของภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว ที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กร ไม่แสวงหาผลกำไร หรือชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ตั้งแต่กระบวนการวางแผน การดำเนินการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการประเมินผลเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอของจังหวัดเพชรบุรีเกิดความความยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความต้องการของประชาชนต่อการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนในทุกอำเภอของจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยความต้องการสูง อยู่ในระดับมากในทุกด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการและด้านการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับจักรกริศน์ ปันศิริ [7] พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกสิลาเพชร ขององค์การบริหารส่วนตำบลสิลาเพชร อำเภอปัว จังหวัดน่าน นั้นประชาชนเห็นด้วยกับการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากทั้งสามด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการท่องเที่ยวชุมชนในทุกอำเภอของจังหวัดเพชรบุรียังต้องการการสนับสนุนจากองค์กรที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่ชุมชนนั้นมีความตั้งใจในการที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะต่างๆ ดังนั้นจึงต้องการการดูแลและสนับสนุนเพิ่มเติมในส่วนที่จำเป็น

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวตามกฎหมาย ทว่าบทบาทของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแสดงออกมานั้นขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละพื้นที่ หากชุมชนเข้มแข็งก็จะสามารถดำเนินการด้านการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง แล้วให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่คอยสนับสนุนสอดคล้องกับประโยชน์ ส่งกลิ่น [8] พบว่าจุดกำเนิดของการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้านชะชอมเกิดจากความต้องการของชุมชน จากนั้นก็ได้มีหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนจนทำให้การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จ ทว่าหากชุมชนใดยังไม่สามารถดำเนินการด้วยตนเองทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะเข้ามาเป็นผู้ดำเนินการสอดคล้องกับนพชัย ฟองอิสสระ [9] พบว่า เทศบาลมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว โดยได้จัดทำโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวตำบลแม่ยาวขึ้น เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างเครือข่ายทางสังคมการท่องเที่ยวขึ้นนับแต่นั้นจึงได้มีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ขึ้นในการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว

3. รูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรีนั้นควรอยู่ในรูปแบบของภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับพิเชษฐ ภูมิพาณิชย์ [10] พบว่าในด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลเนินเพิ่มนั้นได้มีหน่วยงานภาคเอกชน สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ได้เข้ามาให้การสนับสนุนการทำงานเชิงบูรณาการและเครือข่ายหุ้นส่วนชุมชน (Community Partnership) โดยเน้นการทำงานเชิงบูรณาการแนวราบมากขึ้น และสอดคล้องกับวุฒิชชาติ สุนทรสมัย และ ปิยะพร ธรรมชาติ [11] พบว่า ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพของจังหวัดปราจีนบุรีนั้นชุมชนต้องเข้าใจในรูปแบบของการท่องเที่ยว ต้องมีศักยภาพเพียงพอต่อการรวมกลุ่มในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน และต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน โดยทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนเริ่มตั้งแต่ต้นน้ำ ไปจนถึงปลายน้ำ ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้มแข็งด้านเครือข่ายและทำให้เกิดศักยภาพด้านการท่องเที่ยวชุมชนอันจะนำมาซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป และสอดคล้องกับ วรณิศา สีฟ้า [12] พบว่า ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพให้มากยิ่งขึ้น จัดเจ้าหน้าที่วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน ควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ไปยังชุมชนต่างๆ และหน่วยงานราชการควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมหรือ โครงการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

องค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ค้นพบจากการศึกษามาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รวมทั้งให้ความสำคัญกับการบริหารและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย จัดทำแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพทางการท่องเที่ยวให้สูงขึ้นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

1. ภาคประชาสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมในพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพของการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสร้างกระบวนการการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเชิงบวกในการที่จะมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยว รวมทั้งให้แนวทางในการทำธุรกิจการท่องเที่ยวที่ต่อยอดจากการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในปัจจุบันด้วย

3. ควรมีการจัดทำร่างนโยบายเกี่ยวกับการสร้างภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ซึ่งต้องเป็นลักษณะที่มีความต่อเนื่อง และให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้การบริหารจัดการและการพัฒนาเกิดความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ที่มีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสร้างภาคีเครือข่ายให้มีความเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- [1] กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวเดือนธันวาคม. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 11 ตุลาคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: https://www.mots.go.th/download/article/article_20200123132729.pdf
- [2] สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี. แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2561 – 2564. พิมพ์ครั้งที่ 1. เพชรบุรี: สำนักจังหวัดเพชรบุรี; 2560.
- [3] กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560 - 2564). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก; 2560.
- [4] Yamane, Taro. 1973. Statistics: An Introductory Analysis. Third editio. Newyork : Harper and Row Publication; 1973.
- [5] พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร; 2543.
- [6] บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน; 2543.
- [7] จักรกริสน์ ปันศิริ. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกศิลาเพชรขององค์การบริหารส่วนตำบลศิลาเพชร อำเภอปัว จังหวัดน่าน.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์; 2551

- [8] ประโยชน์ สังกัดถิ่น. การจัดการการท่องเที่ยวท้องถิ่น : กรณีศึกษาการจัดการท่องเที่ยวบ้านชะชอม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2557.
- [9] นพชัย ฟองอิสสระ. รูปแบบการสร้างเครือข่ายทางสังคมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์กลุ่มชาติพันธุ์ อาข่าบ้านสองแควพัฒนา เทศบาลตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย; 2559.
- [10] พิเชษฐ์ ภูมิพาณิชย์. การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. กรุงเทพฯ; 2559.
- [11] วุฒิชชาติ สุนทรสมัย และ ปิยะพร ธรรมชาติ. รูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพของจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน. มหาวิทยาลัยบูรพา; 2559.
- [12] วรณิศา สีฟ้า. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ กรณีศึกษาน้ำพุร้อน อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี.วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2562;9:85-94.